

REVISTA ECONOMICA

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecua), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Băndăna, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocea, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Cod. Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Loina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Fărnică, Geogeană, Gloria, Grănișeru Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap.-Mândăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleşana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe ½ an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Problema depunerilor spre fructificare.

Precum ușor se poate înțelege, chestiunea depunerilor spre fructificare preocupă în continuu pe conducătorii tuturor institutelor de bani, dată fiind importanța deosebită a acestui ram de operațiuni în procurarea de capital. Și de sigur că fiecare ar vrea să dea acestei importante probleme o rezolvire cât mai temeinică și mai practică și anume astfel, ca depunerile spre fructificare să rămână un pretios ram de operațiuni de bancă pentru procurarea de bani, dar fără pericolele, pe cari le aduce cu sine acest «*ban străin*» mai ales în timpuri de criză.

Cât de gingașă este această chestiune, ne arată experiența zilnică. Indată-ce în cursul regulat și liniștit al afacerilor financiare respective în stările publice, se ivește oarecare perturbare, aceasta provoacă la deponenți nervozitatea în frică și urmarea este, că la primul signal ei asaltează institutele de bani, pretinzându-și fiecare banii depuși, fără a se mai cugeta mult, că oare bine fac ridicându-și sumele depuse, sau nu. Se înțelege că acestei porniri nervoase nu i-se poate pune stavilă.

Dar există chiar un moment psihic, care explică această asaltare, respective pretenția deponenților de a li-se replăti cât mai grabnic sumele depuse, și aceasta este că ne-am îndatînat a desmierda publicul depunătoriu și azi fiecare deponent e obicinuit să i-se solvească depunerea în toată bunăvremea, la cerere, fără nici o anunțare prealabilă. În timp de pace, institutele de bani, nici la ridicarea sumelor mai mărișoare nu pretind respectarea termenului de anunțare. Când apoi deponentul, sub influința unor evenimente extraordinare, este cuprins de frică, și voiește a-și griji acasă filerii cruțați, atunci nervozitatea și îngrijorarea deponentului s'ar potența numai, dacă tocmai în timpul acesta am insistă pentru respectarea termenului de anunțare. În asemenea cazuri replătirea momentană ar fi cel mai liniștitor mijloc, spre a întări încrederea în

cei înfricați și îngrijorați și a-i înduplecă să-și lase și pe mai departe depunerile spre fructificare, acolo, unde le-au avut și până acum. Demult și adeseori s'a ridicat plângerea, că la noi s'a generalizat datina rea de a replăti depunerile — cu excepțiunea celor mai mari — fără nici un anunț prealabil. În timp de abundență de bani, institutele de bani, replătesc chiar și cu prețul celei mai mari incordări, depunerile deponenților, fără a se folosi de termenul de anunțare deja statorit, și aceasta o fac numai și numai, spre a-și dovedi solvența, capacitatea de plată. Terminele de anunț stipulate în regulamente și în libelele de depunere, arareori se respectează. La replătirea de depuneri mai mici, termenul de anunțare de 7—10—15 zile, nici odată nu se observă. În privința aceasta s'a desvoltat între bănci o adevărată emulație. Institutele de bani formal se licitează unele pe altele, în aceea ca să nu privească pentru sine de obligatoare termenul de abdicere deja stabilit.

E greu a retăcea, că la obicinuința rea a deponenților, de a-și pretinde banii fără anunț au contribuit și contribuie în mod însemnat și institutele de bani. Este jenant și dovedește lipsă de bărbăție, că contractul încheiat reciproc, între institut și deponent, referitor la ținerea termenelor de anunțare, nu se respectează de nici una din părțile contrahente. Căci natura de drept privat a depunerilor, este identică cu natura împrumuturilor. Deponentul dă împrumut banii institutului. Aceasta pe lângă condițiunile stipulate mai înainte împrumutată banii dela deponent. Condițiunile contractuale sunt statorite în libelul de depunere și în statutele institutului.

Condițiunile sunt: deponentul dă împrumut banii săi institutului pe lângă etalonul de interese statorit mai înainte și pe lângă respectarea termenului de anunț asemenea mai înainte stipulat.

Acest termen de anunțare e obligator, atât pentru institut, cât și pentru deponent.

Institutul nu e obligat a replăti depunerea înainte de termenul de anunțare statorit, și — se înțelege — deponentul nu poate pretinde replătirea banilor, înainte

de expirarea aceluia timp, după care institutul s'a obligat a replăti depunerea.

Aceasta este partea de drept privat a problemei, pe care foarte puține institute o consideră, în orice caz mai puține o au în vedere.

Stipularea termenului de anunț se face numai pe hârtie. În faptă nu se stipulează astfel de termene. Numai în cazul când este lipsă de bani, când se ridică depunerile și institutul este asaltat de deponenți, își aduc conducătorii băncii aminte, că în termenele de anunț au un mijloc, care îi poate feri de pericolul asaltului momentan. Și numai în acele cazuri de cumpănă vede institutul și apreciază cum se cuvine importanța stabilirii și *respectării* unui timp de abdicere.

Partea economică a problemei însă poate este și mai de importanță, de cât aceasta. Depunerile sunt capitalul, cu care institutele de bani lucrează mai intensiv. Micile capitaluri și și mai neînsemnatele rezerve, cu cari lucrează institutele noastre din provincie adeseori acopăr de abia speșele de regie. În organizația institutelor noastre de bani, lucrul de căpetenie este: cât e de mare reescontul, dar mai cu seamă cât e de mare starea depunerilor? Este adevărat, că nici depunerea nu e un capital de operațiune fix, nevariabil, dar pe lângă toată mobilitatea, lichiditatea sa totuși nu prea fluctuiază. Capitalul de depuneri la noi crește progresiv din an în an. E capitalul, care mai bine servește necesitățile de credit, ale agriculturii, industriei, comerțului. Fără depuneri institutele noastre nu ar putea lucra. De altă parte în țara aceasta, săracă în capitaluri, pentru deponent lucrul de căpetenie este, ca să-și știe capitalul mobil, și să fie convins despre putința mobilizării lui. Această conștiință îl silește, îl împintenează, ca banii săi cruțați, să și-i fructifice în formă de depuneri și să-i pună astfel la dispoziția institutelor de bani, ca mijlocitoare de credit.

Prejudiciul acesta al deponenților are consecințele neplăcute că institutul mijlocitor de credit, capătă pentru purtarea operațiunilor sale active un capital foarte nestabil, nesigur. Iar împrejurarea, că pe lângă capitalul de depunere nesigur, în continuă creștere capitalul stabil, ce nu cade sub abdicere, sau capitalul social și rezervele sunt foarte neînsemnate — agravează situația, deoarece numai înăsprește contrastul ce există între mobilitatea afacerilor active și pasive. Acest contrast în timpuri normale nu cauzează multe griji băncilor.

Creșterea continuă a depunerilor, în butul fluctuațiilor, ajută foarte mult la delăturarea greutăților împreunate cu nestabilitatea lor. Cu considerare la aceasta în timpuri normale institutul mijlocitor de credit se poate abate cu ușurință dela condițiunile contractuale referitoare la replătirea depunerilor. Marele contrast dintre natura depunerilor și a afacerilor active, în timpuri normale nu se resimte. În timpuri normale institutele de bani — din interes material și pentru a câștiga încrederea publicului — abstau însele, din inițiativa proprie, dela observarea condițiilor stipulate între ei și deponenți.

Iar fiindcă timpurile normale de regulă sunt mai statornice și mai dese ca cele anormale, la noi s'a înrădăcinat și se observă consecvent uzul de a absta dela anunțarea prealabilă a depunerilor și a le plăti acestea deponenților fără anunț.

Aceasta procedură însă are urmări neplăcute. Prima este, că deponentul fiind desmierdat areorei ce-tește condițiunile, pe a căror bază s'a făcut depunerea și cari normează anunțarea și replătirea aceleia. El

își consideră depunerea, drept bani gata. Și ține la ea și din motivul că pe lângă mobilitate este și ușor accesibilă pentru el. Iar institutul de bani, obicinuindu-l a-i replăti momentan depunerile, nu face decât îl întărește în aceasta credință a sa, fără a-și trage seama că ușor pot urmări și timpuri, cari să-i impună în mod imperativ respectarea termenelor de anunț.

În străinătate nu se procedează așa. Conducătorii băncilor și casselor de păstrare din străinătate țin mult cont de faptul, că pe lângă timpuri normale vin și timpuri anormale când trebuie respectate termenele de abdicere stipulate. De aici provine că în străinătate institutele de bani se țin totdeauna și consecvent de termenele de abdicere stipulate. Este un mijloc sigur acesta, de a ține continuu în echilibru liniștea sufletească a deponentului și a-i întări încrederea.

În străinătate pe deponent nu-l atinge de loc neplăcut împrejurarea, că nu i-se replătește momentan depunerea, ci trebuie să aștepte. Este obicuinut cu aceasta. Acolo totdeauna a fost așa. El este în curat și cu motivele, pentru cari trebuie să aștepte.

Deponentul știe foarte bine, că institutul, care primește depuneri spre fructificare, banii săi nu-i ține în cassa de fier, ci îi plasează în mod fructificător, și când trebuie să replătească capitalurile, ce i s'au încredințat, el trebuie însuși să incasseze întâi acei bani.

E știut, că uzul e lege și dacă legea aceasta o cunoaște fiecare, fără a-l face special atent la ea, conlucrarea armonică între institutul de bani și deponent, este perfectă. E însă neapărat de lipsă, ca deponenții să fie obicinuți la respectarea condițiilor de ridicare a depunerilor, căci observarea acelor condiții este cea mai bună garanție ca institutul de bani să nu ajungă în calamitate și în timpuri anormale să nu fie expus la asalturi, cari i-ar putea sguduia temelii. Căci institutele de bani sunt așezăminte mijlocitoare de capitaluri, adună capitaluri de acolo, unde acelea prisosesc și le plasează acolo unde este necesitate de ele. Iar dacă capitalurile adunate se pretind înapoi mai curând decât cele plasate ca împrumuturi, atunci se pot naște uneori complicații grave.

Pentru evitarea acestor complicații primejdioase, pentru deponenți, ca și pentru institutele de bani „Asociația regnicolară a institutelor de bani“ din capitală a pornit nu de mult o acțiune, al căreia scop eră, ca institutele de bani să se oblige reciproc a respecta totdeauna și sub toate împrejurările termenele de anunț la ridicarea depozitelor spre fructificare. Acțiunea n'a avut rezultat. Cele mai multe institute, deși au recunoscut importanța acțiunii, o află irealizabilă — de teama concurenței. Ceeace n'a reușit să facă „Asociația regnicolară“ ca un organism mai mare și mai greoiu, poate că i-ar reuși până la o măsură oarecare, unui organism mai mic, cum este d. ex. „Solidaritatea“.

Chestiunea este destul de importantă și pentru băncile noastre, ca să merite a chibzui asupra ei. Poate să se afle și aici o soluție norocoasă, cum s'a aflat pentru alte chestii, cu cari însoțirea noastră este în avans față de celelalte așezăminte similare din țară.

Bancherul din provincie.

Scrisoarea VIII.

Conturi epuizate ocazional.

Abia putem presupune, că toți își vor folosi creditul cu atâta nesocotință, precum a făcut-o aceasta Blănar. Experiența ne demonstrează contrarul. Clientela unei bănci din provincie nu stă numai din d'alde Blănar. Fără îndoială aici-colea se vor mai găsi printre clienții băncilor din provincie câte o copie a lui Blănar, dar majoritatea oamenilor de afaceri se îngrozește să lucreze cu mijloace, ce întrec puterile lor. Pentru aceea se și folosesc cu precauțiune și numai ici-colea de favorul, de a trece peste creditul votat.

Nesosirea la timp a unei corăbii cu mărfuri, întârzierea poștei, neefectuarea unei plăți așteptate, la termenul fixat, precum și alte asemenea cazuri neașteptate pot fi prilejuri pentru client de a apela la bancher pentru acordarea de avansuri. Totasemenea, dacă este sosită ziua de plată a arânzii, înainte de ce arândașul și-a putut valoriza produsul câmpului, sau vitele, sau dacă boltașul, negustorul de lână, tăbăcarul sau altfel de comercianți târguiesc materii brute, sau își completează magazinul, în astfel de cazuri cu tot dreptul se poate aștepta dela bancher, să ajute pe client cu o anticipație, amăsurat creditului său, a uzanțelor și amăsurat împrejurărilor. Dacă le cunoști acestea precum se cuvine, abia vei acordă împrumuturi rele.

Zici, că sunt și persoane, a căror stare materială și credit este mai presus de orice îndoială și căroră nu le convine să fie controlate și că despre creditul reclamat află numai când și se prezintă cecul spre plată. Cu toate acestea în 9 din 10 cazuri, vei ști fără nici o întrebare, că oare anticipația din chestiune de fapt provine din afacerea regulată a împrumutătorului sau nu, pe când într'al zecelea caz, dacă creditul și averea respectivului nu sunt dubii, stericirea este superfluă. De bună samă că numai din greșală a trecut peste creditul acordat.

Partea cea mai mare a clienților, la cari le-ai deschis conturi sunt comercianți și nimeni nu-și va riscă în mod ușuratic reputația sa și creditul său prin emiterea de cecuri, cari după ce au parcurs o sumedenie de bănci se reîntorc cu indicația periculoasă: «nu este acoperire».

De sigur că mai sunt și astfel de oameni, ale căror conturi au înclinare stabilă înspre lătura stângă și cari voiesc să-și continue afacerile uzând de îndulgența ta, și anume nu până la maximalul averii lor, ce este ușor de evaluat, ci în proporția cutezanței, obrăzniciei lor, care de multeori e fără margini. Față de aceștia cea mai scurtă și mai energică procedură este, că fără de nici o cruțare, le respingi primul cec, care ar face să întrecă — fie cu ori și cât de puțin — suma creditului acordat. De bună samă că se vor irita și vor începe a sbiera. Vasile Scăieți căruia nu i-ai onorat un cec, pentru «fleacul» de o sută de coroane, cu cât ar fi trecut peste creditul fixat, te va amenința cu cele mai aspre pedepse fiindcă l-ai «vătămat în ambiție» și i-ai lăsat o pată atât de mare pe cinstea lui. Dar acestor vorbe goale le poți opune faptul, că suta aceea de coroane este în cassa ta și nu în buzunarul supăratului Vasile Scăieț. Sistarea contului și a legăturilor de afaceri cu clientul tău supărat le poți primi cu satisfacție internă.

Nici un om de afaceri, pentru care creditul e de mare preț nu-și schimbă bucuros bancherul, căci firmele cu cari stă în legătură și mai cu seamă acelea, cari sunt în posesiunea acceptelor lui, momentan ar fi curioși să afle cauza acestei schimbări. Pe el însuși îl vor întrebă cu destulă cruțare, dar se vor găsi și de aceia, cari vor căută să se informeze de tot exact. E sigur, că motivele aduse vor fi diferite, chiar și în cazul, când toate s'ar reduce la cunoscutul punct de mâncare, că fără cauză nimeni nu-și părăsește bancherul. Și aceasta este o deducție, care la oameni răutăcioși le poate îmbia ocazia ca să presupună, că schimbarea aceasta nu a fost benevolă, și se vor și exprima în forma aceasta.

Omul cuminte, înainte de a amenința pe bancherul său, cu sistarea legăturilor va cumpăni mult și bine împrejurările, ca nu cumva să fie prins cu vorba. Căci, dacă este vorba, ca o bancă să aleagă între a pierde un client sau a călca regulamentele în vigoare, atunci nu poate fi nici o îndoială, că pe care o va alege din cele două: va pretinde observarea regulamentelor, și va lăsa pe client — să plece.

Foarte cuminte lucră acela, care își impune regula, că ori și când ar ajunge în poziția ca să împrumute dela bancă o sumă fie cât de mare și spre ori și ce scop să fie convins despre aceea, că la scadență va avea și acoperirea necesară. În cele mai multe cazuri va fi în curat, fără de nici o stericire despre aceasta. Va ști, că banul de care se desparte se va folosi, pentruca cu ajutorul lui să se cumpere produse, cereale sau imobili, sau să se folosească pentru achitarea târguelilor făcute. Banii, cu cari va fi să se acopere împrumutul la scadență, vor ajunge astfel în posesiunea sau la dispoziția aceluia, căruia i se acordă împrumutul. Acolo unde lucrul acesta nu este destul de clar, este datorința ta să știricești. Nu ești obligat a acordă împrumuturi orbește. Dacă cineva se adresează la tine pentru un împrumut de câteva sute sau mii de coroane, atunci cu tot dreptul poți pretinde ca să știi pentru ce scop îi trebuie acești bani, întrucât nu este evident că banii îi trebuie pentru afacerile sale normale. Dacă nu o știi aceasta, cine te poate asigura, că banii nu se vor folosi pentru mobilarea unei case, pentru înzestrarea unei fete, pentru deschiderea sau exploatarea unei mine, sau spre alte asemenea scopuri, cari tot atât de bine și-ar așorbi banii pe vecie.

Este adevărat, că nici într'o atacere de bancă nu se poate purcede totdeauna după aceleași principii. Pot obveni și astfel de împrejurări, cari ca și un contravânt, te pot abate din timp în timp de un deget-două dela drumul drept, dar pentru aceea totuși poți da piept cu el orișicând.

Dacă-ți trimite spre ex. un proprietar cecul său fără de nici o altă explicare mai apropiată și prin aceasta contul său ar trece cu câteva mii de coroane peste creditul limitat, atunci — deși prin aceasta ai vătăma una dintre dispozițiile cardinale ale regulamentului — totuși nu ar fi lucru cuminte, ca să-i denegi plățirea cecului, căci proprietarul e om cu stare și afară de aceea și de naturel cam nervos, care de bună samă a fost în firma credință, că prin aceea că lasă să-i întrecă cu câteva mii debitul contului său, face băncii o deosebită amabilitate, și nici decât nu cugetă la aceea, că el se folosește de bunăvoința ta. — Nu este bine să ai vorbă pentru aceasta cu proprietarul. Vei face bine, dacă cu aceasta ocazie vei trece cu vederea dispozițiile precise ale regulamentelor băncii tale, căci afară de acest proprietar mai

stau în legătură cu tine și agenții și arendașii săi, precum și un însemnat număr din rudeniiile sale. Astăzi aduni prundișul, mâne îl împrăștii, dar aceasta nu ar fi ocazie potrivită pentru cea din urmă. — Dacă ai pierdut odată bunăvoința proprietarului, și l-ai mânat în brațele altei bănci, fără ca el să-ți fi dat vre-o ansă la așa ceva, nu peste mult îl vor mai urmă și alți mulți.

O repet: deși ici coala câte un cont nu arată o circulație atât de mare precum ai stipulat cu clientul, totuși nu ar fi recomandabil ca din pricina aceasta să-l abzici. Intocmai așa ca și la proprietarul de mai sus, anumite conturi își au ramificațiile lor. Clientul tău, care de fapt îți aduce mai puțin venit, poate avea pretini și rudenii dintre oamenii tăi de afaceri, și foarte ușor se poate întâmpla că cu tulpina să nimicești crengile. În astfel de cazuri, intocmai ca la cazul de mai sus, dacă e vorba de clienți neexcepționabili, în ce privește acoperirea, nu aceste conturi vor fi dătătoare de ton, ci ale grupului întreg.

Atât în prezent, ca și în viitor conturile epuizate vor forma caracteristica celor mai multor afaceri de bancă din provincie — în Anglia. Intre anumite margini nici nu se poate face nici o obiecțiune contra acestora. Și până aci nici nu am prea criticat forma aceasta de conturi, decât din acel punct de vedere, că ar fi bine ca acestea să se restrângă între anumite granițe. Obiecțiunile referitoare la aceste conturi se bazează pe considerații financiare și se pot cuprinde în următoarele: Pretensiunile de conturi, cari întrec limita creditului acordat formează aceea parte de avere, care cu mai mare greutate se poate prefăce în bani, și prin urmare nu-i permis ca acestea să întreacă un anumit procent al capitalului de circulație. — Cât de mare să fie acest procent vom avea ocazie să vedem când va fi vorba despre administrația centralei. Dar și până atunci faptul că există acest anumit procent și aceasta limită, ne dă răspunsul la întrebarea ta de mai înainte, că din ce motiv e de lipsă ca toate rugărilor pentru deschiderea de astfel de conturi deschise, să le înaintezi spre aprobare prealabilă la centrală. Dacă fiecare filială a institutului tău ar putea să voteze după plac astfel de credite deschise, atunci limita stabilită de centrala ta cu privire la suma tuturor conturilor de natura aceasta ar fi în continuu depășită.

Prima întrebare, pe care e dator să și-o pună fiecare dirigent de filială, înainte de a acorda creditul cerut este: afacerea sigură este? A doua, că ce venit aduce? Centrala însă trebuie să-și mai pună și o a treia întrebare, cu mult mai însemnată, ca cele două de mai înainte: e oportună încheierea afacerii? Să nu-ți cadă deci greu, dacă direcțiunea din când în când mai respinge și câte-o astfel de afacere, pe care tu o vei afla de foarte potrivită și sigură, căci se poate întâmpla, că aceeași pentru tine e de un deosebit folos, pentru bancă, ca un întreg să nu reprezinte nici un interes deosebit. — Spre exemplu situația financiară nu prezintă prospecte chiar bune sau marginile impuse de conducători în anumiți rami de afaceri e deja ajunsă, și o depășire a acesteia în împrejurările existente ar fi imposibilă.

Consulate și consuli.

În timpul mai nou s'au lansat în presă știri, cari spun, că între guvernul nostru și cel al statului român decurg deliberări asupra înființării de consulate românești în Timișoara, Brașov și Sibiiu. Pentru interesele comerciale ale României ar fi desigur de mare avantaj, dacă s'ar înfăptui acest proiect, care de altcum datează de mai demult, iar acum este numai din nou sulevat în presă. Dar și sub raportul nostru, mișcarea comercială și industrială cu vecinul stat ar câștiga foarte mult prin crearea unor consulate în orașele noastre limitrofe cu România. Dar suntem convingși că această veste despre întemeierea consulatelor românești în Ungaria va fi pentru mulți dintre cetitorii fugitivi ai foilor fals înțeleasă. Suntem siguri, că unii din ei se vor fi gândit la prima cetire, că e vorba de vre-o ambasadă, sau cine știe ce lucru extraordinar. De aceea credem de potrivit a lămuri în liniamente generale rostul consulatelor și al consulilor.

Consul este plenipotențiatul unui stat în străinătate în scopul apărării intereselor comerciale ale sușilor statului său. Va să zică sub interese comerciale au a se înțelege în sens larg toate interesele statului pe care-l reprezintă consulatul, sau mai bine zis consulul, cari cad în sfera comercială cu străinătatea. Prin urmare rolul unui consulat românesc în Ungaria se referă nu numai la mărfuri strict comerciale pe care le-ar putea desface cu avantaj la noi, ci și la produse industriale și agricole. Cu un cuvânt la orice produse românești, ce se pot negocia favorabil la noi. Iar invers consulatele au chemarea să studieze și ramii comerciali, cari se pot utiliza de țara lor din țara unde sunt trimiși.

Consulatele au de datorie să facă rapoarte minuțioase cu privire la dezvoltarea comerțului țărilor cu țara, în care sunt plasați. Și totodată să arate scăderile și mijloacele prin cari s'ar putea înlătura aceste scăderi, ca țara lor să câștige un teren de debușeu mai fecund. Special vor studia rapoartele țării în care rezidă, asupra prețurilor produselor comerciale, agricole și industriale și le vor trimite cu comentariile, cari interesează părțile exploatabile pentru referințele țărilor, guvernului ce aparțin. Despre mișcările la bursa de efecte vor face rapoarte mai dese cu privire la cursul devizelor și a monedelor țării lor. O problemă importantă și foarte grea a consulilor este și datoria lor a aviză din vreme guvernul țării lor dacă comerțul propriu cu țara străină în care rezidă, este periclitat de concurența unui alt stat rival în cele comerciale.

În direcția aceasta le incumbă consulatelor studiul intensiv al tuturor schimbărilor în comunicație, în vămuri, în prețul mărfurilor, în circulația de bani etc. și raportarea imediată a referințelor schimbate. Afară de aceea trebuie să studieze mijloacele cu cari

s'ar putea deschide noi căi avantajoase pentru comerțul țării proprii cu străinătatea.

Vedem deci, că rolul consulatelor cât este de important, atât este de greu. De aceea situația responsabilă a unui consul nu se poate încredința la nici un caz unui om cu cultură unilaterală, unui funcționar, care a ajuns încă prea puțin sau de loc în contact cu lumea comercială a țării sale. Pe lângă o calificare teoretică superioară consulul trebuie să aibă și experiențe practice, ca să poată fi de folos statului, ce-l reprezintă.

El trebuie să fie dotat cu o minte ageră ca să fie în stare să caracterizeze și să definească precis orice conjunctură favorabilă comercială pentru țara sa, pe care să o aducă la cunoștința guvernului său repede și prompt. Hotărît că funcția unui consul cere o aptitudine specială, dar în acelaș timp, dacă alegerea persoanei e norocoasă, aceasta poate aduce imense foloase materiale țării, care l-a înzestrat cu încrederea sa. Mai în toate țările sunt consuli calificați și consuli aleși. Intrarea în serviciul consular cu calificare, pentru cei ce n'au diplome juridice, le este imposibilă. Consulii aleși se înzestreză cu executura (titlul lor oficial) și fără calificare teoretică. Dar aceștia se iau numai dintre persoane remarcabile pe teren comercial, deci dintre practiciani consumați cum s'ar zice.

În România până bine de curând s'a dat importanță prea puțină agendelor consulare, cât consulatele țineau până aci numai locul unor mici reprezentanțe politice și diplomatice, în centre unde o legațiune eră prea costisitoare. În timpul mai nou s'au creat așa numiții atașați comerciali pe lângă legațiunile Regatului din străinătate. Aceștia toți sunt oameni cu studii și diplome dela școlile înalte de studii economice din străinătate. O academie consulară cum o are Monarhia noastră în Viena nu există în România. Dar în schimb Regatul românesc are oameni destui, apți și bine pregătiți cari să-și îndeplinească bine misiunea importantă de consuli și în părțile noastre. —a.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Restituirea sumelor plătite la fondul de pensiuine. Senatul Curiei reg., pentru unitatea de drept, prin decisiunea sa Nr. 2 civ. a decis, nu de mult, o chestiune mult controversată în cercurile băncilor. Anume chestiunea că: poate pune patronul în mod valid condiția, că în caz când împiegatul ese de bună voie din serviciu el nu are drept să pretindă înapoi sumele plătite la fondul de pensiuine și-și pierde dreptul și asupra pensiuinii?

Curia reg. a decis aceasta chestiune în favorul patronului.

*

Dreptul de abdicere al directorului executiv față de subalternii săi. Directorul executiv al societății pe acții nu este îndreptățit a stabili în sfera sa de competență termenul de abdicere al funcționarilor societății.

(Curia reg. sub Nr. 686/912 dela 22 Aprilie 1913).

*

Convocare la adunarea generală — mancă. Faptul, că în publicația relativă la convocarea adunării generale nu s'a indicat express că aceasta se va ține în localul societății, nu poate formă motiv pentru nimicirea hotărîrilor adunării generale, pentru că nefiind indicat în convocare locul și localitatea separat, fiecare poate înțelege că adunarea generală este convocată în localitățile societății.

Legea comercială nu pretinde, ca în convocarea adunării generale să fie indicată și localitatea unde se ține adunarea generală.

(Curia reg. sub Nr. 676/912 dela 15 Aprilie 1913).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Iulie 1913.

Situația pieței internaționale de bani sub influința evenimentelor din Balcani și a măsurilor energice de mobilizare luate de România, continuă a fi incordată. În London și Paris discountul privat a arătat în ultimele zile tendință spre urcare și s'a stabilit în London la $4\frac{1}{4}\%$, iar în Paris la $3\frac{3}{4}\%$. Numai cercurile financiare din Berlin privesc mai optimistic dezvoltarea evenimentelor politice, fapt în urma căruia în Berlin se observează o mică ameliorare în piața de bani, banii de zi cotând $3\frac{1}{2}\%$, iar discountul privat cotând neschimbat $4\frac{5}{8}\%$.

În piața internă de bani situația este neschimbată și afacerile minimale. Oferte din străinătate lipsesc cu desăvârșire. La îmbunătățirea situației n'a contribuit nici chiar faptul că o mare bancă vieneză a pus la dispoziția pieței peste K 6 milioane. Discountul privat a cotat $5\frac{7}{8}\%$ pentru cambii vieneze de prima bonitate și $6\frac{1}{8}\%$ — $7\frac{1}{4}\%$ pentru alt material.

CRONICĂ.

Necrolog. Dr. Gavriil Suciu, prezidentul direcțiunii și jurisconsultul institutului de credit și economii «*Hațiegana*» în Hațeg, a încetat din viață Sâmbătă în 5 Iulie 1913, la oarele $4\frac{1}{2}$ p. m. în etate de 46 ani.

Răposatul a fost membru și în direcțiunea însoțirii noastre «*Solidaritatea*» dela înființarea acesteia și până la moartea sa.

*

Fondări noue și urcări de capital în quart. II al anului 1912. În cartalul II al anului curent s'a întemeiat în Budapesta un sigur institut de bani nou, cu capital social de K 50,000.—, iar în provincie 5, cu capital de K 876,000.—. Capitalul l-au urcat în Budapesta două institute de bani cu K 2.100,000.—, iar în provincie 17 cu K 3.143,000.—. Reduceri de capital s'au făcut în capitală la două institute cu K 7.000,000.—

iar în provincie la trei institute cu suma de K 2.650,000.—. Prin fuziune, liquidare și concurs au încetat a exista în cuartalul II al anului curent în capitală un institut de bani, iar în provincie 18.

Întreprinderi industriale și alte întreprinderi pe acții s'au întemeiat în Budapesta 37, cu capital de K 26.283,200.— și în provincie 23, cu capital de K 3.735,000.—.

Între institutele de bani, cari și-au urcat capitalul în cuartalul II sunt indicate în statistica, ce o publică «M. P.» și următoarele două bănci a noastre:

«Auraria», care și-a urcat capitalul dela . . . K 60,000.— la K 120,000.—
«Iulia», care și-a urcat capitalul dela . . . K 100,000.— la K 200,000.—

Între băncile, cari au încetat a exista aflăm și institutul «Beregsana» din Beregsău, încetat prin liquidare.

*

Congres internațional cooperativ. „Alianța internațională a cooperativelor“ a convocat al IX-lea congres internațional, pe zilele de 25—28 August a. c. la Glasgow. În fiecare din zilele amintite vor fi, în oarele dinainte de amiază, ședințe, iar în oarele de după amiază diverse excursii la fabrici și instituții cooperative, și distracții pe seama congresiștilor.

*

Averea nemișcătoare a bisericii rom.-catolice în Ungaria. După o statistică apărută în „Ref. Szemle“ biserica romano-catolică din Ungaria dispune de imobilii de 1.535,335 jugere catastrale.

*

Băncile din Sătmar — reduc interesele. Cetim în ziarele din capitală o știre interesantă — acum în timpurile anormale financiare prin cari trecem. Anume la inițiativa dirigentului filialei Băncii Austro-Ungare din Sătmar reprezentanții băncilor din acest oraș, s'au întrunit la o conferință, în care după-ce au recunoscut că până acum au operat cu interese uzurare, au luat hotărîrea de a reduce cu 1 Iulie a. c. interesele. De aci încolo maximalul intereselor, ce le vor încasa băncile sătmarene va fi 11%. Acele bănci, cari și până acum au lucrat mai ieftin de 11%, s'au obligat a reduce interesele cu 1%. Observarea angajamentului luat din partea băncilor, este garantată, prin faptul, că băncile, cari nu se țin de el își pierd creditul la Banca Austro-Ungară.

S U M A R.

Problema depunerilor spre fructificare. — Bancherul din provincie. — Consulate și consuli. — Jurisdicțiune. Deciziuni curiale: Restituirea sumelor la fondul de peziune, Dreptul de abdicere al directorului executiv față de subalterni săi, Convocare la adunarea generală. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Cronică:* Neclolog, Fondări nouă și urcări de capital în quart. II al anului 1912, Congres internațional cooperativ, Băncile din Sătmar reduc interesele, Averea nemișcătoare a bisericii rom.-cat. în Ungaria.

„POPORUL“

institut de credit și econ., societate pe acții în Lugos.

A V I Z.

Proprietarii acțiilor din emisiunea III-a (titlii provizori fo. 10, 14, 23, 66, 82, 91, 113, 117, 121, 122 și 123, cu numerii: 2269—73, 2309—12, 2424—61, 2627—9, 3868—71, 3932—6, 4130—9, 4169, 4191—4201, 4202—11, și 4212—8 sunt provocați în sensul §. 117 din legea comercială, ca până în luna Septemvrie a. crt. să achite ratele restante, căci în caz contrar aplicându-se dispozițiile §. 10 al statutelor, acțiunile se vor anula.

Lugos, 27 Iunie 1913.

2—3

Direcțiunea

Se caută

pentru

Banca generală de asigurare din Sibiu

în scopul lucrărilor sale de organizație și acvi-ziție de afaceri **bărbați harnici, diligenți și pricepuți**, cari se angajează imediat în condițiuni favorabile. Preferință au cei cu praxa de afaceri și cu cauțiune. Persoane începătoare cu cultura potrivită și cu intențiuni serioase de a se dedica carierii de asigurători, deasemenea sunt preferite. Ceice reflectează la asemenea funcțiuni, sunt rugați a se adresa cu încredere la centrala băncii în Sibiu (edificiul «Albina») sau la agentura principală din Arad (Józsefőherczeg ut 1/a) ori la cea din Brașov (filiala «Albina»).

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comere.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 corouă.

„SOLIDARITATEA“

asociațiune de institute financiare
în SIBIIU.

CONCURS.

În urma hotărârii direcțiunii „Solidarității“, asoc. de institute financiare în Sibiiu, prin care s'a decretat activarea unui

birou de informațiuni și comisiuni,

care să procure și să servească firmelor și particularilor informațiuni comerciale și să mijlocească afaceri de tot felul, prin aceasta se publică concurs pentru

ocuparea postului de funcționar

al numitului birou.

Dela ceice ar dori să ocupe acest post se cere:

1) să fi absolvat vre-o școală comercială superioară, să aibă scrisoare frumoasă și să cunoască în vorbire și scriere pe lângă limba română, limbele maghiară și germană;

2) să fi trecut respective să fie scutit de serviciul militar și să fie deplin sănătos și

3) să aibă oarecare practică de afaceri, fie de bancă, fie comerciale.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1) un salariu anual — fără alte emolumente — de K 3000.— plătit în rate lunare anticipative și

2) o gratificațiune potrivită, ce se va stabili ulterior din venitul curat anual al întreprinderii.

Cererile pentru ocuparea acestui post au a se adresa până la 10 August a. c. biroului „Solidarității“ în Sibiiu (Nagyszeben). Postul este a se ocupa la 1 Septembrie a. c.

Cel ales va fi îndatorat să facă practică de 2—3 luni la vre-o întreprindere similară din patrie sau din străinătate. Intrarea i-o va mijloci „Solidaritatea“. Scopul practicii este să se studieze întocmirea tehnică-administrativă a birourilor de informațiuni și comisiuni și să se creeze legături cu firme și întreprinderi după trebuință. Cheltuielile de călătorie se restituiesc.

Dacă funcționarul ales ar părăsi postul din orice motiv și înainte de a fi introdus o altă persoană în administrarea și afacerile biroului în mod mulțumitor, acceptat de biroul „Solidarității“, va fi obligat a restitui salariul pe $\frac{1}{2}$ an, în care scop — la ocuparea postului — va fi îndatorat a depune o garanție corăspunșătoare.

Sibiiu, la 1 Iulie 1913.

Biroul „SOLIDARITĂȚII“.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiiu.

Publicațiune.

In sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. Suma scrisurilor fonciare în circulațiune cu ziua de 30 Iunie 1913 face K 11.146,000.—

2. Pretensiunile institutului de imprumuturi hipotecare cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de 13 006,583-73

3. Valoarea hipotezelor luate de bază la sumele imprumuturi hipotecare este de . . . . . 49 509,803.—

4. În sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare este de . . . . . 560,000.—

acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K 3,000.—, Sorti de stat din 1860 cu 4%,

„ „ 5,600.—, Obligațiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%,

„ „ 5,000.—, Sorti de ale imprumut. pt. regul. Tisei cu 4%,

„ „ 1,200.—, Sorti de ale imprumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,

„ „ 5,000.—, Obligații cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%,

„ „ 62,000.—, Scrisuri fonciare Ungar. Landes - Central-Sparcassa cu $4\frac{1}{2}\%$,

„ „ 24,000.—, Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu $4\frac{1}{2}\%$,

„ „ 100,000.—, Scrisuri fonciare Egeșüt budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%,

„ „ 200,000.—, Scrisuri fonciare Magyar általános takarékpénztár r. t. cu $4\frac{1}{2}\%$,

„ „ 200,000.—, Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%.

„ „ 4,000.—, Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiiu, 3 Iulie 1913.

Directiunea.

„TERNOVANA“

institut de economii și credit ca societate pe acții
în Torno.

takarék- és hitelintézet mint részvénytársaság
Torno.

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit ca societate pe acții «TERNOVANA» se invită prin aceasta la

a VII a adunare generală ordinară,

care se va țineă *Duminecă în 27 Iulie 1913 st. n. la 1 oară p. m.* în școala gr.-or. rom. Nr. 1 din loc.

Obiecte:

1. Deznarea a 2 bărbați de încredere și 1 notar.
2. Raportul comisiunii revizuitoare.
3. Aprobarea bilanțului, a raportului direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
4. Darea absoluturului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
5. Deciderea asupra întrebunțării veniului curat.
6. Alegerea a 7 membrii în comitetul de supraveghiere.
7. Eventuale propuneri.

În lipsa membrilor ori acțiilor recerute adunarea generală în sensul §. 22 din statute se va țineă în 10 August 1913 în localitatea și timpul sus indicat.

P. T. domni acționari, cari voiesc a participa la adunare sunt rugați conform §. 16 din statute a-și depune acțiile până la 26 Iulie a. c. 12 ore a. m. la cassa institutului nostru.

Torno, la 7 Iulie 1913.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

A «TERNOVANA» takarék- és hitelintézet részvényes urak ezennel az 1913. évi július hó 27-én d. u. 1 órakor a gör.-kel. iskolában helyben megtartandó

a VII-ik rendes közgyűlésre,

tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Két bizalmi férfi és egy jegyző kijelölése.
2. A vizsgáló-bizottság jelentése.
3. A mérleg, az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés jóváhagyása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének megadása.
5. A tiszta nyereség felhasználása iránti határozat.
6. Hét tagnak választása a felügyelő-bizottságba.
7. Esetleges indítvány.

A kellő részvényesek illetve részvények hiányában a közgyűlés az alapszabályok 22. §-a értelmében 1913. augusztus hó 10-én fentebb megjelölt helyiségben és napszakon megtartatik.

Azon t. cz. részvényes urak, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek, részvényeit az alapszabályaink 16. §-a értelmében folyó évi július hó 26-án délelőtt 12 óráig az intézetünk pénztárnál letenni sziveskedjenek.

Tornó, 1913. évi július hó 7-én.

Az igazgatóság.

Activa—Vagyon.

Contul Bilanț cu 31 Dec. 1912. — Mérlegszámla 1912 Dec. hó 31-én.

Pasiva—Teher.

	K	f
Cassa în numărar — Pénztár készlet	3,030	73
Cambii de bancă — Leszámított váltók	55,182	—
Camb. cu acop. hip. — Jelz. bizt. váltók	85,586	—
Imprumut hipotecar — Jelzálog kölcsön	1,542	—
Efecte — Értékpapírok	1,515	—
Anticipațiune — Előlegezések	6,900	—
Realități — Ingatlanok	1,646	60
Debitori și interese transitoare — Tartozók és átmeneti kamatok	5,181	01
	160,586	34

	K	f
Capital de acții — Részvénytőke	50,000	—
Fond de rezervă — Tartalékalap	2,096	59
Depuneri spre fructificare — Takarék betétek	61,517	67
Reescont — Vizleszámított váltók	39,654	—
Interese transitoare — Átmeneti kamatok	1,202	04
Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	465	—
Dare — Adó	619	34
Creditori — Hitelezők	34	50
Profit curat — Tiszta nyereség	4,997	20
	160,586	34

Debit—Tartozik.

Contul Profit și Perdere. — Nyereség és veszteség számla.

Credit—Követel.

	K	f
Interese la depuneri — Betéti kamatok	3,820	71
Interese de reescont — Vizleszámított kamat	3,088	49
Dare după interese la depuneri — Betétek kamata adója	382	10
Dare erarială și alte dări — Állami és egyéb adók	2,369	26
Salare — Tisztifizetések	880	—
Spese de cancelarie — Irodai költségek	527	85
Competințe de timbre — Bélyeg illeték	99	71
Profit curat — Tiszta nyereség	4,997	20
	16,165	32

	K	f
Interese de reescont — Leszámított váltókamat	8,667	59
Interese după imprumut hipotecar — Jelzálog kölcsön kamat	68	—
Interese de întârziere — Késedelmi kamatok	782	27
Interese după anticipațiuni — Előleg kamata	226	23
Provizioni, taxe de scris etc. — Jutalék, írásí díj stb.	6,189	23
Venit după realități — Ingatlanok utáni jövedelem	200	—
Venit de efecte — Érték papírok utáni jövedelem	32	—
	16,165	32

Torno, în 31 Decembrie 1912. — Tornó, 1912. december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Paun Constantin m. p.

Rusalín Bugarin m. p.

Filip Dalea m. p.

Ioan Jancu m. p.,

ig. és könyv. felelős. — dir. și res. pentru contabilitate.

Aceasta încheiere de socoți am revădit și confruntând toate conturile cu cărțile principale și auxiliare, le-am aflat în regulă și exacte. — Ezen zárszámadást megvizsgáltuk s az összes számlákat a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítva helyesnek találtuk.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Rusalín Pagu m. p., Janes Pagu m. p. Damian Dalea m. p. Simeon Fráncu m. p. Ignea Dalea m. p. Rusalín Dalea m. p. președinte — elnök.

Constantin Popp